

Onderwerp

Voorstel subsidiegelden oplossingen netcongestie

Gedeputeerde Staten stellen voor

1. Beslispunten

1. Om de geormerkte bedragen in de Brede Bestemmingsreserve (€ 1.000.000, R009137 Zon op land en € 600.000, R009115 Zon op dak/netcong) toe te voegen aan de reserve Duurzame energie en een oormerk 'minimaliseren impact netcongestie' in te stellen.
2. Deze middelen uit de reserve Duurzame energie in te zetten om de door Gedeputeerde Staten vast te stellen subsidieregeling "duurzame energie zonder congestie" van (aanvullend) budget te voorzien.
3. De 3e begrotingswijziging 2024 vast te stellen.

2. Doelstelling programmabegroting

In het coalitieakkoord Toekomst voor het nieuwe land 2023-2027 is een bedrag van € 1.000.000 opgenomen voor het stimuleren van zon op land. Hierbij wordt beoogd dat middelen ingezet kunnen worden voor het realiseren van duurzame opwek middels zon langs infrastructuur, op dijken en op daken evt. in combinatie met sanering van asbestdaken.

Er is echter sprake van een acute en urgente problematiek van netcongestie in de provincie Flevoland. Bedrijven en initiatiefnemers voor duurzame opwek van zon en/of wind kunnen geen grootverbruikersaansluiting meer krijgen op het elektriciteitsnetwerk. Zowel de levering als de teruglevering van elektriciteit buiten de bestaande aansluitingen wordt niet meer toegestaan. De situatie is nijpend omdat hiermee de verduurzaming en uitbreiding van bedrijven en de gebouwde omgeving niet meer gerealiseerd kunnen worden. Daardoor dreigt de economische ontwikkeling en de woningopgave in Flevoland in gevaar te komen. Er kan niet gewacht kan worden tot de grootschalige uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk in 2030 want er treedt stagnatie op indien er tussentijds geen alternatieve oplossingen voor netcongestie worden gevonden. Alternatieven zijn volop in ontwikkeling zoals "energyhubs", batterijopslag, conversie naar bijvoorbeeld waterstof en andere "slimme oplossingen" zoals het direct leveren van energie van producent naar klant. Flevolandse bedrijven en maatschappelijke organisaties hebben aangegeven zowel individueel als gezamenlijk aan de slag te willen gaan om slimmer om te gaan met energie opwek, gebruik, opslag en conversie.

Wanneer bedrijven of maatschappelijke organisaties willen uitbreiden en/of uitbreiding in de gebouwde omgeving gerealiseerd moet worden vraagt dit om lokale oplossingen voor het delen, opslaan of conversie van energie. Middels een op te stellen subsidieregeling "duurzame energie -zonder congestie-" is Gedeputeerde Staten voornemens middelen beschikbaar te stellen voor het ondersteunen van bedrijven en maatschappelijke organisaties om oplossingen te realiseren voor netcongestie. Om over voldoende middelen te kunnen beschikken wordt voorgesteld om stimuleringsmiddelen uit het coalitieakkoord breder in te zetten en daarmee de subsidieregeling "duurzame energie -zonder congestie-" te financieren. Daarnaast zijn middelen beschikbaar uit de gesloten regeling "van asbest naar duurzaam dak" van € 300.000 en is in de brede bestemmingsreserve € 600.000 geormerkt die eveneens ingezet kan worden voor dit doel.

Provinciale Staten
29 mei 2024

Agendapunt

Lelystad
12 maart 2024

Registratienummer
3226017

Expertiseteam
ETENER

Portefeuillehouder
Hofstra, H.J.

Routing

Commissie Ruimte, Natuur en
Duurzaamheid:
10 April 2024

3. Eerdere behandeling

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2024 op 8 november 2023 door Provinciale Staten is de problematiek van netcongestie aanleiding geweest om het amendement "Provinciale inzet vergroten op tegengaan (gevolgen) netcongestie" aan te nemen. Hierdoor is € 500.000 aanvullend beschikbaar voor het ondersteunen van oplossingen voor netcongestie. Gedeputeerde Staten hebben medio maart 2024 in een Mededeling aan Provinciale Staten (#3239616) de besteding van de middelen uit dit amendement toegelicht. Door alvast € 300.000 te reserveren voor de subsidieregeling is reeds een begin gemaakt met het opstarten van het proces van besluitvorming en participatie zodat het mogelijk is om de regeling per 1 juli 2024 open te stellen. Hierdoor kunnen bestaande en nieuwe initiatieven op bedrijventerreinen en in de gebouwde omgeving in de vorm van energyhubs tot stand komen. Daarnaast wordt € 200.000 gereserveerd voor inhuur/procesgeld/onderzoek naar netcongestie.

In de Perspectiefnota 2023 is aangegeven dat de subsidieregeling Van Asbest naar Duurzaam Dak is beëindigd per 1 januari 2023 en dat er een nieuw instrument wordt ontwikkeld om de groei van zon op dak te blijven stimuleren. Het gaat hierbij om het wegnemen van knelpunten (netcongestie) bij de plaatsing van zonnepanelen op grote daken. Hiervoor is nog € 300.000,= beschikbaar. Voorgesteld wordt om dit budget beschikbaar te stellen voor de voorgenomen subsidieregeling "duurzame energie -zonder congestie-"

In het coalitieakkoord is € 1.000.000 gereserveerd voor het stimuleren van zon op daken. Waar mogelijk in combinatie met de sanering van asbestdaken en subsidieprogramma's van derden. Voorgesteld wordt om dit budget beschikbaar te stellen voor de voorgenomen subsidieregeling "duurzame energie -zonder congestie-"

In de perspectiefnota 2023 is in de brede bestemmingsreserve voor 2024 en 2025 een bedrag geoormerkt van € 600.000 (nr. 25). Voorgesteld wordt om dit budget beschikbaar te stellen voor de voorgenomen subsidieregeling "duurzame energie -zonder congestie-"

Samengevat is het voorstel om de volgende budgetten beschikbaar te stellen voor de subsidieregeling "duurzame energie -zonder congestie-"

Amendement begroting 2024 Subsidie-aanvragen	€ 300.000
Restant subsidie Van Asbest naar Duurzaam Dak	€ 300.000
Brede bestemmingsreserve zon op dak/netcongestie	€ 600.000
Coalitieakkoord	€ 1.000.000
Totaal	€ 2.200.000

4. Bevoegdheden PS en doel behandeling

1.1. Het is de bevoegdheid van Provinciale Staten om middelen ter beschikking te stellen voor de financiering van een subsidieregeling "duurzame energie zonder congestie".

5. Verdere behandeling PS

Via een mededeling informeren wij uw Staten over de uitkomsten van de informatieavond op 20 maart 2024 voor betrokkenen bij de problematiek van de netcongestie in Flevoland.

6. Korte toelichting op voorstel

Basisgedachte is dat de voorgenomen subsidieregeling zou moeten helpen om (A) initiatieven voor oplossingen voor netcongestie tot stand te brengen, (B) bestaande initiatieven op te werken richting realisatie en (C) daadwerkelijk te realiseren door een bijdrage aan de realisatiekosten. Het subsidie is zowel gericht op individuele bedrijven en maatschappelijke organisaties als op samenwerkingsverbanden om te helpen tot een gezamenlijk initiatief te komen. De gekozen oplossingen zijn veelal een collectieve oplossing voor meerdere organisaties. Maar voor zover

het een individuele organisatie betreft is het van belang dat het project een breder positief effect heeft bijvoorbeeld in de vorm van meer ruimte op het elektriciteitsnet.

7. Beoogd effect

Door deze regeling wordt gestimuleerd dat er, ondanks de netcongestie op het elektriciteitsnet, mogelijkheden ontstaan voor bedrijven en organisaties om, aansluitend bij hun behoefte, nieuwe activiteiten te ontwikkelen dan wel bestaande uit te breiden. Hierdoor wordt de economische ontwikkeling van deze bedrijven niet beperkt door de netcongestie en/of nieuwe initiatieven in de gebouwde omgeving mogelijk gemaakt die anders moeten wachten op de uitbreiding van het elektriciteitsnet dat zeker gaat duren tot 2030 of zelfs later.

8. Argumenten

1.1 Een subsidieregeling om de impact van netcongestie te minimaliseren is op korte termijn gewenst.

Gezien de urgentie van de problematiek van netcongestie voor zowel bedrijven als de gebouwde omgeving is een subsidieregeling op korte termijn wenselijk. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen subsidie voor:

- A. *Het tot stand brengen van een initiatief voor oplossingen voor netcongestie.* Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het tot stand brengen van energyhubs, het delen van energie, opslag middels batterijen, al dan niet in combinatie met opwek (bijvoorbeeld zon op dak) en/of conversie voor (samenwerking op) bedrijventerreinen en uitbreiding van wonen en voorzieningen en hiervoor partijen bij elkaar te brengen en een plan van aanpak op te stellen.
- B. *Een bestaand initiatief opwerken richting realisatie.* Hierbij kan gedacht worden aan kosten voor het opstellen van een gedetailleerd plan van aanpak, het opstellen van de business-case en/of nader onderzoek welke benodigd is voor de realisatiebeslissing.
- C. *Realisatiekosten.* Hierbij kan gedacht worden aan (gemaximeerde) subsidie ter bekostiging van de onrendabele top van de investering van de oplossing.

1.2 Budget beschikbaar om de ontwerp subsidieregeling in procedure te kunnen brengen

De middelen die beschikbaar zijn gekomen middels het amendement "Provinciale inzet vergroten op tegengaan (gevolgen) netcongestie" staan op de begroting, waarmee Gedeputeerde Staten bevoegd zijn om hierover te beslissen. Gedeputeerde Staten hebben besloten om deze middelen deels direct beschikbaar te stellen voor de op te stellen subsidieregeling, waarmee de regeling ook van (initiële) dekking is voorzien, wat een voorwaarde is om de ontwerpsubsidiereregeling in de inspraak te kunnen brengen. Indien de inspraak en definitieve besluitvorming vervolgens voorspoedig verloopt is een openstelling per 1 juli 2024 de planning.

2.1 Een geormerkte reserve biedt flexibiliteit over jaarschijven heen

Gezien het feit dat het lastig is te voorspellen hoeveel aanvragen en daarmee budget er per jaar en per categorie (zie 1.1) benodigd is, is flexibiliteit in de inzet van middelen wenselijk. De reserve Duurzame energie biedt deze flexibiliteit ook over jaarschijven heen, omdat onttrekkingen aan deze reserve gemandateerd is aan het college. Jaarlijks kan met een GS voorstel de subsidieregeling op een flexibele wijze van budget worden voorzien.

2.2 Er dienen voldoende middelen voor de subsidieregeling beschikbaar te zijn

Hiervoor is het nodig dat behalve de middelen uit het amendement er breder middelen ingezet kunnen worden. Deze bredere inzet is mogelijk door het herbestemmen van de volgende middelen naar de reserve Duurzame energie, oormerk 'minimaliseren impact netcongestie':

- a. het restantbudget van € 300.000 van de gesloten regeling "Van asbest naar Duurzaam Dak";
- b. het budget uit het coalitieakkoord voor "stimuleren zon op dak" ad € 1.000.000;
- c. de in de Brede Bestemmingsreserve gelabelde middelen ad € 600.000 die bij Perspectiefnota 2023 (nr. 25) zijn gereserveerd.

9. Kanttekeningen

- a) Het Rijk heeft een regeling stimuleringsprogramma energyhubs in voorbereiding die voorziet in een verdeling van middelen over de provincies. Deze sluit nauw aan bij de voorgenomen provinciale subsidieregeling duurzame energie -zonder congestie- Zodra de regeling bekend wordt gemaakt door het Rijk kunnen de middelen uit deze regeling worden toegevoegd aan de provinciale subsidieregeling. Hiervoor zal een separate begrotingswijziging worden voorgelegd.
- b) Per onderdeel A t/m C zal jaarlijks (een nog nader te bepalen) subsidieplafond ingesteld worden zodat flexibel kan worden ingespeeld op de behoefte en de ontwikkeling van de verschillende fasen van initiatief, plan van aanpak en uitvoering. In bovenstaand schema is een mogelijke verdeling geschetst. De middelen voor onderdeel A. zijn middels het amendement op de programmabegroting al door Provinciale Sten beschikbaar gesteld. Besluitvorming over de subsidieplafonds voor onderdeel B. en C. zal Gedeputeerde Staten nemen nadat Provinciale Staten besloten heeft hiervoor de middelen beschikbaar te stellen.
- c) Het wordt uitgesloten dat bijvoorbeeld batterijoplossingen, die hoofdzakelijk gericht zijn om te opereren op de zogenaamde balanceringsmarkt voor elektriciteit, voor subsidie in aanmerking komen omdat het niet de bedoeling is met overheidsgelden te opereren op de markt van elektriciteit. Bovendien kan door de inzet van batterijoplossingen puur voor de balanceringsmarkt de problematiek van netcongestie worden vergroot.
- d) Oplossingen die werken met fossiele brandstoffen zoals dieselaggregaten of anderszins de uitstoot van CO2 vergroten, worden uitgesloten van het beroep op deze subsidieregeling.
- e) TenneT heeft recent aangekondigd geen ruimte te zien voor profielwijzigingen in Flevoland maar is wel bereid om te helpen zoeken naar maatwerkoplossingen. Dit is een mogelijk een complicerende factor om bestaande capaciteit meer flexibel te benutten in de Flevoland. Maatwerk vraagt om meer inzet en expertise waarmee de noodzaak voor een subsidieregeling om het proces en uitvoering van oplossingen voor netcongestie te faciliteren, alleen maar groter maakt.

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
3e Begrotingswijziging 2024	3241016	Bijgevoegd